

jena, to je, ta toplota se bližnji okolici odzame in pomajša s tem njeno temperaturo, zaradi tega je v logih zmiraj hladneje, kakor zunaj logov, in ker se vedno voda izhlapi, je gozdni zrak skoraj vedno z vodno paro nasiten. Mi rečemo vsled tega, da logi vlečejo oblake na-se, ter jih potem počasi v dež spremenijo in na lah-koma čez celo deželo razdelé. Ako ne bilo bi pa logov, spustili bi se zračni toki napojeni z vodno paro, pri-gnani od vetrov, na enkrat in hitro v podobi naliva in plohe na tla.

Iz tega sledi pa, da tem več logov tem mrzleje podnebje mora imeti taki kraj ali taka dežela. Za gorke kraje bila bi to velika sreča in dobrota, v zmernotoplem pasu bilo bi podnebje pa tem mrzleje. Tako na priliko imela je stara Germanija za časa Cezarja, ko raztegal se je hercinski log 60 dni hoda do Švice, podnebje da-našnje Švedije. V teh logih živel je divji petelin, los, severni jelen in druge severne živali. Tako imela je tudi za časa Homerja grška dežela podnebje današnje nemške dežele, dandanes rodi pa najlepši plod Hesperidov, najboljše plodove južnih krajev; to pa vse zaradi tega, ker posekali so mnogo logov. Ko bi pa v teh de-želah trebili se logi še dalje, zgodilo bi se to v nesrečo in pogubo prebivalcev. (Kon. prih.)

Krive misli o moči lune

na rastlinstvo in živalstvo.

Po „Steier. Landbote“ je posnela priloga „Slov. Gosp.“ poučni članek, v katerem pojasnjuje ove krive misli in pravi:

„Mnogo je tacihi kmetov, ki ne gledajo toliko na ugodni čas in vreme, kolikor na nekatera skrivnostna znamenja, zlasti pa na lunine spremembe. Tako je ded sporočil očetu, a ta sinu, ki se prejetega nauka krče-vito drži, bodi uže davno kot aboten dokazan. Debele knjige bi se dale spisati o tem, kar more blede ali temni mesec, mlada, polna ali stara luna vse zakriviti. Iz lastne skušnje navajam nekatere slučaje, ki so še sedaj odviše razširjeni.

1. Mnogim veljá kot gotova resnica: „drevesa podirati moramo le starega meseca, to je, ob luninem zadnjem krajci, ako hočemo, da nam ostane les dober in trpežen.“ Ovo dalječ razširjeno mnenje utegne menda izvirati od-tod, da nekateri trdijo: sok v drevesu vhaja navzgor močnejše ob mladi nego ob stari luni; zavoljo tega je les pred šipom posekanih dreves menj trd, gobav, črvom pristopen, se nerad suši in hitro razkala, ko drugo vreme nastopi; nasproti pa je les po šipu posekanih dreves trd, gost in za stavbe jako poraben. Po mnenji pisateljevem je to neopravičeno in nedokazano.

2. „Ako želiš kapusa ali salate, ki dobro raste, dalje dobro oplojenih cvetlic, dreves z raznim sadežem, tako sejaj, sadi, reži, kedar luna pojema; ako pa želiš rastlin ali dreves, ki naj bi ti hitro rastla in kmalu ro-dila, tedaj moraš sejati, saditi, cepiti, obrezovati od mlaja do šipa“. Meni se zdi to pravilo popolnem ničevu.

3. „Bob se ima saditi ob polnem, leča pa ob sta-rem“. Meni to ni jasno, kako bi mesec mogel na bob ali lečo tako uplivati. Mesec je od nas jako daleč, nam-reč 52.000 milj. Ko bi do njega držala železnica, mo-rali bi se po njej voziti 540 dni tako naglo, da bi v 1 uri po 8 ur daleč pridrdrali.

4. „Kedar se hoče žito spravljati, za prodavanje odločeno, treba je odbrati čas, ko je mesec poln, kajti ob tem času, ki se završuje od mlaja do šipa, naraščajo zrna močno in postanejo debela“. Neverjetno!

5. „Izmed zvezd, ki se na nebu svetijo, je zraven lune posebno še „ma'i pes“ velike važnosti; ta zvezda

nepremičnica upliva na vinsko trto, in pouzročuje „pi-kec“, ki grozdje pokončava“. Kdo je to izpričal?

6. „Vino, ki v teku dveh mesecev zavre, ni kaj prida in ostaja rado kalno“. Zakaj?

7. „Vino meseca januarija in februarija pretakati kaže le, kedar je starega“. Zopet drugi pravijo, da se mora s pretakanjem čakati, dokler mesec ni vsaj 7 dni star. — Taka in enaka pravila verujejo nekateri kle-tarji trdneje ko Bog vedi kaj družega. Nasprotno do-kazovanje ne pomaga nič, je bob v steno.

8. „Mesec razliva močno vlago po rastlinah, nje-gova svetloba pospešuje gnjitje živalskih tvarin“. Res je tukaj, da rastlina ob mesečnem svitanji, to je, pod jasnim obnebjem hitro oddaja svojo toploto, površina se njej ohladi tako, da se obdajajoči jo plini strdijo v vo-dene kapljice, kar pa nič družega ni, nego rosa!

9. „Raki so večji od mlaja do šipa, nego od šipa do zadnjega krajca“. Mesec menda tukaj ni več kriv, kakor to, da ob močnejšem njegovem svitanji raki lože več hrane najdejo.

10. „Ni vse eno, kedar mesar kako žival zakolje, množina mozga v kostéh zavisna je od luninih spre-memb; človek je ob rastoči luni 1—2 funta težji nego ob pojemajoči.“

11. „Razna živad rodi pogostejše, kedar je starega, nego ob mlaji ali prvem krajci; o polnem se živad lože ubreji, kakor pa starega“.

12. „Jajca treba je nasaditi pod kokljo, kedar je mladega“.

Brž ko ne je čitateljem še marsikaj enakega znano. Dobro bi storili, ako bi to hoteli objaviti, da se pojasni in ničevost s pomočjo prirodoznanskih vednosti dokaže. Marsikateri kmet ali gospodinja je uže zamudila ugodni čas, ker je čakala znamenj v pratiki zaznamovanih ter tako v škodo zašla.

Gospodarske novice.

* Trtna uš (*phylloxera*) se je prikazala v Siciliji. V nogradih Caltanissettskih je okužila 12.000 trt. Vino-rejci sicilijanski so v ve ikem strahu.

* Kobilic je na Rimskem v Campagni zdaj toliko, da se bojé grozne škode. Rim vsled te nesreče usta-njuje društva za uničenje te škodljive živali.

* Zoper to, da bi se vprihodnje južna železnica oprostila davka od dohodkov, dohajajo zbornici poslan-cev, kakor „Wien. Landw. Zeitg.“ piše, iz vseh dežel in v vseh jezicah od kmetovalcev protesti, kateri soglasno zahtevajo: „Ne nakladajte nam zopet novega bremna edino samo le zato, da se milijo-narju ne zamerite!“

Národno blagó.

Doneski k slovanski mitologiji.

Spisuje Davorin Trstenjak.

VII.

Kralj Gonjaš, Henil, Gongele, Hainal.

(Konec.)

Pri Slovacihi tudi nahajamo sledove božanstva He-nila. Njihove narodne pesmi omenjajo necega luč-nega božanstva: Hainal, kar ni druga, nego slova-ško-dialektska oblika za: Hanil, Hanal, Honil, Ganil, Genil, in slovaška narodna pesem: